Yard.Doç. Dr. Altınşaş Kurmanali
Süleyman Demirel Üniversitesi

Türkiye Türkçesindeki Öğrenilen Geçmiş Zamanın Anlam ve İşlev Özellikleri ile Kazakça'ya Aktarılması Meselesi

Zaman kategorisi, fiilleri başka kelime türlerinden köklü bir şekilde ayıran ve yalnız fiile özgü dilbilgisel bir kategoridir. *"Dilbilgisel türlerden biri olan zaman, eylemin anlattığı işin, devinimin zaman açısından belirlenmesi, kesinleştirilmesi kavramıdır. Dilden dile değişen çekim yollarıyla dile getirilen zaman kavramı, işi, konuşan açısından aydınlatmakta, belirlemektedir"* [1, 102].

Zamanların sayısı dilden dile değişmektedir. Karşılaştırdığımız dillerden örnekler verecek olursak, Türkiye Türkçesinde geçmiş zamanın iki, Kazak Türkçesinde ise dört basit şekli vardır. Söz konusu geçmiş zaman şekillerinin her birinin kendine has özellikleri ve kullanılış sahaları vardır. Bu şekillerin karşılaştırmalı bir biçimde incelenmesi onların anlam ve işlev potansiyelini öğrenmemize imkân sağlar.

Hareketin geçiş süreci, konuşma anına göre belirlenir. *"Dilbilgisel zaman kategorisinde geçmiş, şimdiki ve gelecek zamanlar birbirinden hareketin konuşma anıyla ilişkisine göre ayrılır. Başka bir deyişle, konuşma anı, her türlü zamanın birleştiği merkez ve onları birbirinden ayırma noktası olarak sayılır"* [2, 352].

Geçmiş zamanda hareket, konuşma anından önce yapılmıştır, şimdiki zamanda hareket, konuşma anıyla denk gelir, yani hareket konuşma anında yapılmaktadır, gelecek zamanda ise hareket, konuşma anından sonra yapılacaktır.

Geçmiş zaman, hemen hemen bütün Türk lehçelerinde diğer fiil zamanlarından karmaşık ve bol şekilli olması ile ayrılmaktadır. *"Bu yüzden Türk lehçelerindeki geçmiş zaman şekillerinin ayrılması üzerine kriteryum, bu zaman kategorisinin incelenmesi üzerine yapılan ilk çalışmaların teşekkül edilmesinden bu yana araştırmacıların tartışma konusu olmuştur"* [3, 112].

Geçmiş zaman, hem şekillerinin sayısı, hem onların anlam değişmezliği bakımından fiil zamanlarının içindeki kalıplaşmış bir zaman kategorisi olarak değerlendirilebilir. Diğer zamanların yani şimdiki, geniş ve gelecek zaman şekillerinde sık sık görülen anlam kaymalarına geçmiş zaman şekillerinde çok nadir rastlanmaktadır.

Türkiye Türkçesinde geçmiş zaman diliminde cereyan eden iş ve hareketleri bildirmek için iki türlü basit geçmiş zaman kullanılmakta ve bu zaman türleri iki şekilde yapılmaktadır:

1.{-Dİ} eki ile 2.{-mİş} eki ile

Söz konusu geçmiş zaman şekilleri, gramerciler tarafından farklı terimlerle adlandırılmaktadırlar. Örnek verecek olursak, sözünü ettiğimiz geçmiş zaman şekilleri için Muharrem Ergin [4], "görülen geçmiş zaman" ve "öğrenilen geçmiş zaman", Zeynep Korkmaz [5], "görülen geçmiş zaman" ve "duyulan geçmiş zaman" , Nurettin Koç [6], "belirli ve belirsiz geçmiş zaman", Tahsin Banguoğlu [7], "salt geçmiş zaman" ve "dolaylı geçmiş zaman" terimlerini kullanmışlardır.

Biz çalışmamızda "görülen geçmiş zaman" ve "öğrenilen geçmiş zaman" terimlerini tercih ettik. Bu terimi tercih etmemizde tespit etmiş olduğumuz örnek cümlelerin semantik ve fonksiyon bakımından değerlendirilmiş olmasının payı büyüktür.

Öğrenilen Geçmiş Zamanın Anlam ve İşlev Özellikleri

Öğrenilen geçmiş zaman, geçmiş zaman diliminde ortaya çıkmış olmakla birlikte, ortaya çıkış anında tanık olmadığımız, farkında olmadan yaptığımız veya sonradan başkasından duyduğumuz, öğrendiğimiz ve farkına vardığımız iş ve hareketleri ifade eden fiil zamanıdır. Öğrenilen geçmiş zaman, anlam ve fonksiyon bakımından diğer zaman şekillerine göre çeşitlilik göstermektedir. Öğrenilen geçmiş zamanın çeşitli semantik ve fonksiyon özelliklerine sahip olduğu seçmiş olduğumuz örnek cümlelerde açıkça görülmektedir.

1. Öğrenilen geçmiş zamanın temel işlevlerinden biri, geçmişte yapılmış, konuşanın kendisinin tanık olmadığı, ancak sonradan başkasından veya herhangi bir kaynaktan duyduğu veya öğrendiği

hareketi ifade etmektir. Tespit etmiş olduğumuz örnek cümlelerde öğrenilen geçmiş zaman, çoğunlukla bu ifadesiyle yer almıştır. Örneğin:

1) Bana bak efendi, bunu nasıl adam edeceksen et! Ortancayı da almış benden habersiz sinemaya gitmişler (TESH, 223).
2) "O artık benim için ölüdür" demişsin.
   Seni bunca sevene acı bir sitem mi bu? (AD, 222)
3) Yalnız sen, bir felakete uğramışsın Kamran, İstanbul'da işittim, çok, çok müteessir oldum (ÇK, 370).

2. Öğrenilen geçmiş zaman, sonradan farkına varma, sonradan algılama gibi durumları ifade etmek için de kullanılır. Esasen sonradan algılama, sonradan farkına varma ve öğrenme gibi durumları ifade etmek, öğrenilen geçmiş zamanın temel işlevlerinden sayılır.

1) Gece yatarken pencereyi kapatmayı unutmuşum (ÇK, 132).
2) Kendimi kaptırarak tekerleğin sesine
   Uzanmışım, kalmışım yaylının şiltesine (BÖBG, 17).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü gibi, öğrenilen geçmiş zamanın bu tür kullanılışında bir "belirsizlik" ya da "başkasından aktarma" söz konusu değildir. Burada konuşan, yalnız kendi duyularıyla algıladığı bir gerçeği dile getirmiştir. Ancak konuşan, söz konusu olayların gerçekleşmesi süresinde bilinçli olarak tanık olmamıştır. Burada öğrenilen geçmiş zaman, konuşanın aniden algıladığı veya sonradan farkına vardığı hareket, durum ve olayları ifade etmektedir.

Bu örnek cümlelerden, hareketin geçmişte ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Ancak konuşan bunu, işin, hareketin ortaya çıkma veya yapılış sırasında kavrayamamıştır ve algılayamamıştır, yapıldıktan, ortaya çıktıktan sonra farkına varmıştır, keşfetmiştir. "*Olaylardan bir sonuç çıkarmak, sonuçların farkına varmak, yeni yeni anlamlar çıkarmak söz konusu olduğu durumlarda da duyulan geçmiş zaman kullanılır*" [8, 157].

Verilen örneklerde olayları gerçekleştiren, olayların bir parçası olan kişi (özne), yani söz söyleyen -miş'li geçmişli anlatımı seçmektedir sanki başkasının yaptığı, görmediği bir olayı anlatıyormuşçasına.

3. Öğrenilen geçmiş zaman, konuşanın algıladığı, yargıladığı veya gördüğü ve sonucu ortada olan durumu anlatmada kullanılır. Örneğin:

1) Doktorun çiftliği bakımsız kalmış (ÇK, 348).
2) Yıllar yılı çaldıkları dünya malını
   Bir gün yine dünyada koyup gitmişler (YYY, 97).
3) Ne kadar yanmışsın, Feride derilerin pul pul olmuş (ÇK, 68).

Bu örneklerde, konuşan, olay gerçekleşirken olayın bir parçası, başka bir deyişle tanığı değildir. Gerçekleşme sürecinde söz konusu ortamda da bulunmaz. Ancak sonucunu görerek tanık olmadığı olay hakkında bir karara varmakta, yani olayın cereyan ettiğini varolan bazı kanıtlara, sonuçlara dayanarak varsaymaktadır. Örneğin; birinci cümlede çiftliğin bakımsız kalış nedenleri, süresi konuşan kişiyi doğrudan ilgilendirmez. Çiftlik bakımsız hale geldikten sonra görülür ve sonuçlarına bakılarak karar verilir. Böylece konuşan / söz söyleyen oluş sürecine tanık olmadığı; ama sonuçlarına tanık olduğu olayı öğrenilen geçmişle ifade eder. Dolayısıyla, olayın sorumluluğunu üzerine almaktan kaçındığını da anlatmış olur. Bu yolla söz söyleyen çiftliğin bu hale gelişinden kesinlikle sorumlu tutulamayacağını da kapalı bir biçimde bildirir.

4. Bu zaman şekli özellikle halk edebiyatının önemli bölümlerini oluşturan efsaneler, masallar ve fıkraları anlatmada pek elverişlidir. Çünkü konuşan, gözüyle görmediği, kulağıyla duymadığı, kısaca gerçekleşmesine tanık olmadığı ancak kuşaktan kuşağa aktarılarak gelen, ne zaman gerçekleştiğini bilmediği olayları anlatırken doğal olarak öğrenilen geçmiş zamanı tercih eder. Bu nedenle öğrenilen geçmiş zaman efsane, masal gibi yazı türlerinin zamanı haline gelmiştir. Öğrenilen geçmiş zaman, bu tür kullanışında kendine has bir özellik arz etmektedir.

Bunu aşağıdaki örneklerde açıkça görebiliriz:

1) Tam şehri basacakları gece Allah küçük sultana acımış, karanlıkta sinsi sinsi ilerleyen bir siyah kefenli gece ordusunu taşa çevirmiş (ÇK, 165).
2) Zeyni Baba, bu mahzende, yedi sene güneş aydınlığı görmeden çile doldurmuş. Öldüğü vakit mubarek cesedine kimse el süreməmiş. Üstüne bir sanduka yapmışlar (ÇK,166).
3) Bir gün kız anasına: "Hasan bana yine seslendi; bugün beni Gökbüvet'te bekleyecek. Bu sefer sağlam kavilleştik, gayri kavuşacağız!" demiş. Anası: "Aman kızım, neler oldu sana?" diye ağlayıp dövünmüş. Kız bir yolunu bulup ortadan kaybolmuş" (GY I, 128).

Öğrenilen geçmiş zaman, esasen her türlü sözlü anlatım diline özgüdür, ancak burada edebî metinlerdeki anlatım diline de yakınlaştığını görmek mümkündür. Bu tür kullanışta sözünü ettiğimiz zaman şekline özgü olan modal belirtisi ya zayıflar ya da tamamen kaybolur. Öğrenilen geçmiş zamanın sözlü halk edebiyatı eserlerinde; masallarda, efsanelerde, masalımsı hikâyelerde kullanımında modal belirtilerinden oldukça arıdır.

Örnek cümlelerden de anlaşılacağı üzere {-mİş} ekinin masal anlatımında yaygın olarak kullanılan bir ek olduğu kesindir. Ancak kimi masallar yalnız {-mİş} ekiyle anlatılırken, kimi masalların da değişik zaman ekleriyle dile getirildiği görülmektedir. Yani, bir masalda {-mİş}'li zaman şeklinden başka zaman şekillerine de (en çok geniş ve şimdiki zaman şekillerine) rastlamak mümkündür. "Bütün masalcılar, deneyimli, deneyimsiz ve az yetenekli olanlar bile, -mIş'dan diğer zaman eklerine döner anlatı sırasında. Zaman değişiklikleri tüm söylem boyunca süren bir olgudur. Örneğin, masalcı, masalına -mIş ile başlar, sonra -Iyor'la devam eder [9,79]."

5. Acı, üzüntü ve pişmanlıkları anlatırken de geçmiş zamanın bu şekline başvurulur. Örneğin:

1) Hanımcığım, görüyorum ki, talih size, bu küçük kızı elinizde büyütmek ihtiyarlığını nasip etmemiş (ÇK, 213).
2) Ben ümitsiz aşklar için yaratılmışım.
   Ayrılıklar için, sonsuz kederler için (AD, 292).
3) Gerçek dediler, hepsi yalanmış eyvah!
Kaç yıl bu yürek boş yere yanmış eyvah! (YYY, 81)

6. Beklenmezlik ve şaşkınlıkların ifade edilmesinde de öğrenilen geçmiş zaman kullanılır. Örneğin:

1) Oysaki sahte bir şey değildin, her şeydin sen eskiden
Şaşırdım, bu halinle pazar yerine dönmüşsün (AD, 316).
2) Kendimi derin derin yokluyorum, görüyorum ki, alışmaya, hatta bu karanlık ve can sıkıcı memleketi biraz da benimsemeye ve sevmeye başlamışım! (ÇK, 169).
3) Tek inci mi kalmış o kadar servetten
Elmaslı şerefler hani? Şanlar nerede? (YYY, 99)

7. Yaygın olmamakla birlikte kimi atasözlerinin, öğrenilen geçmiş zaman ile ifade edildiği görülmektedir. Örneğin:

1) Bülbülü altın kafese koymuşlar, ah vatanım demiş (AA, 83).
2) Fakir hırsızlığa çıkmış, ay akşamdan doğmuş (TG, 147).
3) Tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuş (AA, 318).
4) Alim unutmuş, kalem unutmamış (AA, 41).
5) Sabreden derviş, muradına ermiş (TG,146).
6) Yalancının evi yanmış, kimse inanmamış (AA, 340).

8. Alay etme, küçümseme ve böbürlenme de bu zaman şekli ile dile getirilir. Örnek verecek olursak:

1) Adam olmuş da Abdi Ağamızın tarlasını dağıtıyor (İM, 338).

2) Dağdan gelmiş, bağ benim demiş (AA,100).
3) Kestane kabuğundan çıkmış da kabuğunu beğenmemiş (AA).

9. Öğrenilen geçmiş zaman, kimi zaman {-Dİr} bildirme ekiyle birlikte kuvvetli bir olasılık anlatmada da kullanılır. Örneğin:
1) Bunlar böğürtlenlerdir ve muhakkak ki Allah onları çalıkuşları gagalasın diye yaratmıştır (ÇK, 67).
2) Abdi Ağa kızdı: "Hemen düş yola, dediklerimi yap! Korkma. Belki candarmalar şimdi onu yakalamışlardır" (İM, 270).
3) Benim memleketim yanar kavrulur şimdi
Tarlalarda başaklar sararmıştır
Yel esmez, yaprak kımıldamaz ağaçta
İnsanları yağmur diye göğe el açmıştır (AD, 286).

10. Öğrenilen geçmiş zaman, {-Dİr} bildirme eki ile birlikte "*belirsizlik kavramının aksine kesinlik bildirir, bir araştırmanın sonucu kadar doğru olan anlatımları verir. Bilimsel ve doğru olduğundan şüphe edilmeyen düşünceler bu yapıdaki cümlelerle anlatılır*" [10, 97].
Yani, {-Dİr}bildirme eki sayesinde öğrenilen geçmiş zaman kesinlik kazanarak şüphe duyulmayan, kesin hareket ve durumları ifade etmede kullanılır. Örneğin:
1) Nikâhta öyledir amma kızım, nişanda henüz böyle bir adet çıkmamıştır (ÇK, 82).
2) Babam, bende biraz vahşi tabiatlı sert bir asker hatırası bırakmıştır (ÇK, 13).
3) Köylüler de ilk is kândaki köylüleri değildi artık. Toprağın altın olduğunu anlamışlar, toprağa dört elle sarılmışlardır (İM).

Öğrenilen Geçmiş Zamanın Kazakça'ya Aktarılması

Türkiye Türkçesinde "belirsiz geçmiş", "bilinmeyen geçmiş", "mişli geçmiş", "öğrenilen geçmiş", duyulan geçmiş zaman" diye adlandırılan {-mİş} eki ile yapılan "burınğı ötken", "ejelgi ötken şaq" gibi terimlerle karşılanmaktadır. Ancak biz çalışmamızda söz konusu şekillerin anlam ve işlev özelliklerini daha açık yansıttığı düşüncesini savunarak Türkiye Türkçesi için "öğrenilen geçmiş zaman", Kazak Türkçesi için de "ayğaqsız ötken şaq" terimlerini kullanmayı uygun bulduk.

Şimdi Türkiye Türkçesinde {-mİş} eki ile sağlanan öğrenilen geçmiş zamanın Kazak Türkçesine hangi şekillerle aktarıldığını örnekler ışığında ele alalım.

A. {-İp /-p} Şekliyle Karşılanan Öğrenilen Geçmiş Zaman

Tespit ettiğimiz örnek cümlelerden hareket ederek, Türkiye Türkçesinde öğrenilen geçmiş zaman eki olan {-mİş} ekinin Kazak Türkçesinde umumiyetle ayğaksız ötken şaq (öğrenilen geçmiş zaman) ifade eden {-İp/-p} ekleri ile karşılandığını söyleyebiliriz. {-mİş} ile {-İp/-p} göstergelerinin ifade ettiği geçmiş zaman şekilleri arasında tam bir eş değerliliğin söz konusu olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Hem {-mİş} eki ile sağlanan öğrenilen geçmiş zaman, hem {-İp/-p} eki ile ifade edilen ayğaksız ötken şaq (öğrenilen geçmiş zaman) şekilleri aynı özelliklere sahip olmalarıyla dikkat çekmektedir. Görüldüğü gibi, her iki geçmiş şekli de esas itibarıyla geçmiş zaman diliminde ortaya çıkmış, konuşanın şahsen tanık olmadığı, ancak sonradan başka bir kaynaktan öğrendiği iş ve hareketleri ifade eder. Bununla birlikte söz konusu şekiller, konuşanın iş ve hareketlerin gerçekleştiği veya yapıldığı esnada tanık olmadığı, ancak sonucunu görerek bir karara vardığı, yani sonradan algıladığı ve yargıladığı olayları dile getirirler.

Daha önceki bölümlerde bahsettiğimiz gibi, konuşanın, iş ve hareketlerin gerçekleştiği veya yapıldığı anda algılayamadığı, kavrayamadığı, ancak sonradan farkına vardığı durumlarda da bu zaman şekillerine başvurulur. Aşağıdaki örnek cümleler, söz konusu şekillerin aynı anlam ve işlev özelliklerine sahip olduklarını bir kez daha ortaya koymaktadır. Örneğin:
1) Zabit, ne pahasına olursa olsun kadını çocuklarıyla beraber memlekete göndermeğe karar vermiş (ÇK, 157).
Ofitser qaytken künde de âyelin balalarımen üyine qaytarığa baylam jasaptı (BT,167).
2) Halbuki bu yetmiyormuş gibi, Abdurrahman Paşa'nın evinde yüzbaşı İhsan

Bey'le konuşmuşsunuz (ÇK, 286).
Munıñ bâri az bolğanday, Adrahman Paşa'nıñ üyine barğan keziñizde kapitan İhsan beymen söylesipsiz (BT, 302).
3) İlk senelerde bir çöl çocuğu gibi büyümüşüm (ÇK).
Âdepki jıldarda sahara balasınday emin erkin ösippin (BT).
4) Penceremi kaparken bir kere daha dışarıya baktım. El, ayak çekilmiş, fenerler sönmüş (ÇK, 307).
Terezeni jabarda tağı bir ret tıska köz jiberdim. Adamdar tarkap, şamdar sönipti (BT, 324).
5) –Hanımcığım, talih size bu küçük kızı elinizde büyütmek bahtiyarlığını nasip etmemiş. Ne yapalım, dünya bu (ÇK).
–Hanımım, bul kişkentay kızdı öz kolıñızdan tarbiyelep ösirivge tağdır nasip etpepti sizge. Ömir degen osılay (BT).

B. {-GEn eken} Şekliyle Karşılanan Öğrenilen Geçmiş Zaman

Türkiye Türkçesindeki {-mİş} öğrenilen geçmiş zaman şeklinin, Kazak Türkçesine {-İp/-p} eki ile ifade edilen ayğaksız ötken şak'ın (öğrenilen geçmiş zaman) yanı sıra {-GEn eken} şekli ile aktarıldığı da görülmektedir. Bu durum, {-İp/-p} ekinin ifade ettiği ayğaksız ötken şak ile {-GEn eken} ekinin sağladığı neticeli geçmiş zamanın rivayet şekilleri arasında bir benzerlik bağının bulunduğuna dikkat çekiyor. Derlediğimiz örnek cümleler, her iki şeklin de çoğunlukla aynı anlam ve işlev özelliklerini taşıdığını göstermektedir. Bu benzerlik, {-İp/-p} öğrenilen geçmiş zaman şeklinin çok az da olsa, rivayet anlamı içerdiğinden kaynaklanmış olsa gerek. Ancak {-GEn eken} şeklinin {-İp /-p} öğrenilen geçmiş zamana kıyasla oldukça seyrek kullanıldığı, başka bir deyişle fazla tercih edilmediği görülmektedir.

1) Hiç, Cemile hanım için kapıcıya bir mektup bırakmışlar da (ÇK, 244).
Jay... Jâmila hanımğa ber dep mektep qaraulına bireu hat tastap ketken eken (BT, 258).
2) Vilâyet Maarif Müdürlüğünce tercüme-i halini tetkik etmişler (ÇK, 352).
Vâlayattıq oqu böliminiñ basşıları seniñ ömirbayanıñdı teksergen eken. (BT, 368).
3) Merhum senin defterini Kâmran'a göndermiş (ÇK, 403).
İmandı bolğır doktorıñ seniñ dâpteriñdi Kamranğa jibergen eken (BT, 421).
4) Hayrullah Bey, birkaç sene evvel bu kadının torununu tedavi etmiş (ÇK, 337).
Hayrulla bey birneşe jıl burın onıñ nemeresin emdegen eken (BT, 354).
5) Annem beni görmeye gelmiş. Gideceğimi duymuş ... Darılma bana, abacığım (ÇK, 212).
Mamam menimen körisivge kelgen eken. Ketetinimdi estipti. Aşuvlanmaşı, apatayım (BT, 224).

Sözümüzü özetleyecek olursak; Türkiye Türkçesi ile Kazak Türkçesindeki zaman şekillerinin her birinin kendine has özellikleri ve kullanılış sahaları mevcuttur. Bu şekillerin karşılaştırmalı bir biçimde incelenmesi, onların anlam ve işlev potansiyelini öğrenmemize imkân sağlayacağı kesindir. Dolayısıyla bu çalışmada Türkiye Türkçesindeki öğrenilen geçmiş zamanın semantik ve fonksiyon özellikleri örnek cümleler ışığında ele alınmış ve Kazak Türkçesine aktarılması meselesi ğzerinde durulmuştur.

Ayrıca gerek Türkiye Türkçesinde, gerekse Kazak Türkçesinde gramercilerimiz arasında bazı dilbilimsel terminoloji konusunda bir birlik olmadığına şahit olmaktayız. Zamanların adlandırılmasında da aynı durumun söz konusu olduğunu söylemek mümkündür. Farklı terimlerin kullanılmasının dilbilgisinde sorunlar yaratacağı ve doğal olarak öğrenme-öğretme sürecini olumsuz etkileyeceğinden dolayı ortak bir terimde birleşilmesi gerektiği kanısındayız.

Kaynakça:

1. DOĞAN, Aksan. Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim. TDK Yayınları, Ankara, 1980.
2. AHANOV, Kaken. Tilbiliminiñ Negizder. "Öner" Yayınevi, Almatı, 1993.
3. KONONOV, A. N. Proishojdeniye proşedtşego kategoriçeskogo vremeni v tyurkskih yazikah. Tyurkologiçeskii sbornik. Moskova, 1951.
4. ERGİN, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, Bayrak Basım-Yayım, İstanbul, 1993.
5. KORKMAZ, Zeynep. Gramer Terimleri Sözlüğü. TDK Yayınları, Ankara, 1995.
6. KOÇ, Nurettin, Açıklamalı Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü. İnkilâp Kitapevi, İstanbul, 1992.
7. BANGUOĞLU, Tahsin, Türkçenin Grameri. İstanbul, 1995.
8. ÜSTÜNOVA, Kerime. Dede Korkut Hikâyelerinde Cümleden Büyük Birlikler ve Bunların Oluşumunda Tekrarların Rolü (Doktora Tezi), Bursa, 1996.
9. ZEYREK, Deniz. "-mIşin Masallardaki İşlevi Üstüne". Dilbilim Araştırmaları, Ankara, 1990.
10. ZÜLFİKAR, Hamza."Cümle Yapılarından Bir Örnek". Türk Dili, Belleten, Ankara, 1992.

Түйін

Бұл мақалада түрік тіліндегі - миш тұлғалы айғақсыз өткен шақтың функционалды-семантикалық ерекшеліктері сипатталады және аталған шақтың қазақ тіліне аударылу жолдары көрсетіледі.

Резюме

В статье описываются функционально-семантические особенности формы прошедшего времени на - миш в турецком языке и анализируются пути перевода данной формы на казахский язык.

Rezume

This article deals with the functional and semantical properties of the Present Perfect Tense in Turkish and analyses its translation into Kazakh.

Тілдер туыстығы – мәдени туыстық.

О.Сүлейменов